

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI-4111-01-10/2013
K/13/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	K/13/003 – Udzielanie uczniom przez jednostki samorządu terytorialnego pomocy prawnej o charakterze motywacyjnym (stypendiów)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Mariusz Lenkiewicz – inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89524 z dnia 30 stycznia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa im. Lotników Polskich w Płocicznie – Tartak; Płocicznie – Tartak 16, 16-402 Suwałki (dalej: Szkoła)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Katarzyna Gałaszewska – Dyrektor Zespołu Szkół im. Lotników Polskich w Płocicznie–Tartak od dnia 1.09.2013 r. Helena Balonis – Dyrektor ww. Zespołu Szkół do dnia 31.08.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ zaspakajanie potrzeb uczniów w zakresie stypendiów motywacyjnych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadnia między innymi:

- typowanie kandydatów przez Komisję stypendialną i przyznawanie stypendiów przez Dyrektorów Szkoły wyłącznie w przypadku spełnienia warunków wymaganych w ustawie z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty²,
- wypłacanie stypendiów raz w semestrze (okresie) i w ustalonej wysokości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zaspokajanie potrzeb budżetowych w zakresie stypendiów

Opis stanu faktycznego

Środki budżetowe na stypendia za wyniki w nauce i za osiągnięcia sportowe w wysokości 2.100 zł³ w 2011 r. oraz po 4.500 zł w 2012 i 2013 r., zaplanowane zostały w dziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza; rozdziale 85415 Pomoc materialna dla uczniów i § 3240 Stypendia dla uczniów. Natomiast w 2014 roku środki budżetowe zaplanowane na ten cel w kwocie 5.000 zł ujęto w dziale 801 Oświata i Wychowanie; rozdziale 80101 Szkoły Podstawowe (§ 3240). Zgodnie z wyjaśnieniem Pani Heleny Balonis, Dyrektora Szkoły do dnia 31.08.2013 r., przy ustalaniu wydatków budżetowych na stypendia motywacyjne „analizowano wykorzystanie środków w poprzednich latach, brano również pod uwagę specyfikę danych klas i na tej podstawie ustalano wielkość budżetu na dany rok”. (dowód: akta kontroli str. 23-32)

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 ze zm. – ustawa dalej zwana: „ustawą o systemie oświaty”.

³ Kwota wynikająca z zatwierdzonej Uchwałą nr XI/81/11 Rady Gminy Suwałki z dnia 27.09.2011 r. zmiany planu wydatków budżetowych (plan pierwotny – 4.500 zł), skutkującej zmniejszeniem planu w rozdziale 85415 § 3240 kosztem rozdziału 80101 §§ 4210, 4440 (dowód: akta kontroli str. nr 101-103).

Łączna kwota wypłaconych środków budżetowych na stypendia za wyniki w nauce w latach 2011 – 2013 wyniosła 7.400 zł, w tym:

- w 2011 r.: 2.100 zł (100 % planowanych środków), w tym odpowiednio 1.100 i 1.000 zł za wyniki uzyskane kolejno w I i II półroczu roku szkolnego 2010/2011,
- w 2012 r.: 2.500 zł (55,6 % planowanych środków); w tym odpowiednio 1.400 i 1.100 zł za wyniki uzyskane kolejno w I i II półroczu roku szkolnego 2011/2012,
- w 2013 r.: 2.800 zł (62,2 % planowanych środków); w tym odpowiednio 1.500 i 1.300 zł za wyniki uzyskane kolejno w I i II półroczu roku szkolnego 2012/2013.

W latach 2011 – 2013 nie wypłacono stypendiów za osiągnięcia sportowe.

(dowód: akta kontroli str. 91)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że w latach budżetowych 2012 - 2013 plan wydatków na stypendia motywacyjne zrealizowano w 55,6% i 62,2%, podczas gdy wysokość stypendium w latach szkolnych 2011/2012 - 2012/2013 (100 zł) była znacznie niższa od maksymalnej wysokości, wynikającej z art. 90g ust. 10 ustawy o systemie oświaty (wynoszącej od 1 listopada 2009 r. do 31 października 2012 r. 182 zł, a po 1 listopada 2012 r. – 212 zł).
(dowód: akta kontroli str. 23-32, 33-36, 91)

2. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niejednolity sposób ujęcia środków budżetowych przeznaczonych na stypendia motywacyjne:

- w planach finansowych na lata 2012 i 2013: w dziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza i rozdziale 85415 Pomoc materialna dla uczniów (w § 3240 Stypendia dla uczniów);
- w planie finansowym na rok 2014: w dziale 801 - Oświata i Wychowanie i rozdziale 80101 Szkoły Podstawowe (§ 3240).

W toku kontroli prowadzonej w Urzędzie Gminy Suwałki Kierownik Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Suwałkach obsługującego szkoły Gminy Suwałki w zakresie administracyjno-ekonomicznym poinformował, że w planie wydatków Szkoły zostanie wprowadzona zmiana, polegająca na ujęciu wydatków na pomoc materialną dla uczniów w rozdziale 85415.
(dowód: akta kontroli str. 23-32, 108-109)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zaspokojenie potrzeb budżetowych Szkoły w zakresie stypendiów motywacyjnych.

2. Zgodność zasad udzielania stypendiów z przepisami ustawy o systemie oświaty

2.1. Wnioski o stypendia złożone w latach szkolnych 2011/2012 - 2013/2014

Opis stanu
faktycznego

W latach szkolnych 2011/2012 - 2013/2014 wychowawcy klas złożyli łącznie 63 wnioski o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe, w tym:

- 25 wniosków w roku szkolnym 2011/2012 (wszystkie za wyniki w nauce),
- 28 wniosków w roku szkolnym 2012/2013 (wszystkie za wyniki w nauce),
- 10 wniosków w roku szkolnym 2013/2014⁴ (dziewięć za wyniki w nauce oraz jeden za osiągnięcia sportowe⁵).
(dowód: akta kontroli str. 104)

Na podstawie badania 30 wniosków o przyznanie stypendiów motywacyjnych, w tym 29 za wyniki w nauce i 1 za osiągnięcia sportowe (po 10 wniosków z lat szkolnych 2011/2012 - 2013/2014) ustalono, iż:

- wszystkie wnioski złożone zostały przez wychowawców do Komisji stypendialnej, zgodnie z art. 90g ust. 8 ustawy o systemie oświaty,

⁴ Dane dotyczące I semestru roku szkolnego 2013/2014.

⁵ W latach wcześniejszych, tj. 2011/2012 – 2012/2013 wychowawcy klas nie składali wniosków o przyznanie stypendiów za osiągnięcia sportowe.

- wszystkie wnioski o przyznanie stypendium zawierały dane osobowe i adresowe ucznia, klasę, do której uczęszczał oraz średnią ocen, która we wszystkich przypadkach była równa lub wyższa od minimalnej średniej uprawniającej do przyznania stypendium motywacyjnego, ustalonej każdorazowo przez Komisję stypendialną:
  - w przypadku wniosków o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce za I semestr lat szkolnych 2011/2012 - 2013/2014 – średnią ocen za I semestr odpowiednich lat szkolnych,
  - w przypadku wniosków o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce za II semestr lat szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 – średnią ocen za wyniki osiągane w całym roku szkolnym.

Na wnioskach dotyczących lat szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 nie wskazano ocen z zachowania. Jak wyjaśniła Pani Helena Balonis, Dyrektor Szkoły do 31.08.2013 r., wychowawca, zgodnie z przyjętą w szkole praktyką, wnioskuje o przyznanie stypendiów motywacyjnych tylko i wyłącznie w stosunku do osób, które spełniają kryteria ustawowe, zaś Komisja stypendialna oraz Dyrektor Szkoły weryfikują oceny uczniów z zachowania. Wnioski o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe złożone do Komisji 20.01.2014 roku (za I semestr 2014 roku) zawierały tę ocenę.

(dowód: akta kontroli str. 56-86)

W Regulaminie przyznawania stypendium motywacyjnego wskazano m.in., że jednym z warunków przyznania stypendium za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe jest uzyskanie przez ucznia dobrej oceny z zachowania. Zrealizowano tym samym sformułowany po kontroli P/10/074 „Wykorzystanie środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów” wniosek Najwyższej Izby Kontroli o dostosowanie kryteriów przyznawania stypendium motywacyjnego do uregulowań określonych w art. 90g ust. 2 ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 7-18)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Typowanie kandydatów do stypendiów w latach szkolnych 2011/2012 - 2013/2014

Opis stanu
faktycznego

W celu opiniowania wniosków o przyznanie stypendiów, zarządzeniem Nr 9/2011 z dnia 6 maja 2011 r. Dyrektor Szkoły na podstawie art. 90g ust. 6 ustawy o systemie oświaty, powołał trzyosobową Komisję stypendialną.

(dowód: akta kontroli str. 19-21)

Na podstawie dokumentacji z prac tej Komisji w latach szkolnych 2011/2012 i 2012/2013 ustalono, iż:

- po weryfikacji przedłożonych przez wychowawców klas wniosków o przyznanie stypendiów za wyniki w nauce, przekazywano je wraz ze sporządzoną opinią Dyrektorowi Szkoły. Zgodnie z wymogiem art. 90g ust. 8 ustawy o systemie oświaty. Komisja wytypowała do otrzymania stypendium łącznie 53 uczniów (w ww. dwóch latach szkolnych odpowiednio 28 i 25 uczniów), tj. wszystkich kandydatów wskazanych we wnioskach. Wytypowani kandydaci spełniali kryteria określone w art. 90g ust. 2 ustawy o systemie oświaty, tj. posiadali wysoką średnią ocen, przekraczającą poziom określony przez Komisję stypendialną (5,0) oraz co najmniej dobrą ocenę z zachowania,
- średnią ocen, o której mowa w art. 90g ust. 2 ustawy o systemie oświaty, Komisja ustalała oddzielenie na każdy rok kalendarzowy (decyzjami z 6.02.2012 r., 16.01.2013 r. i 20.01.2014 r.), każdorazowo po zasięgnięciu opinii Samorządu uczniowskiego oraz - jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły - Rady pedagogicznej. Zrealizowano tym samym sformułowany po kontroli P/10/074 „Wykorzystanie środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów” wniosek Najwyższej Izby Kontroli o ustalanie średniej ocen wymaganej do otrzymania stypendium zgodnie z art. 90g ust. 7 ustawy o systemie oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 41-49, 87-90)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wnioskowanie i typowanie uczniów do przyznania stypendiów motywacyjnych.

3. Przyznawanie i wypłacanie stypendiów za lata szkolne 2011/2012 - 2012/2013.

Opis stanu faktycznego

Wójt Gminy Suwałki pismem z dnia 13.05.2011 r. zobowiązał dyrektorów podlegających mu szkół do udzielania stypendiów motywacyjnych zgodnie z art. 90g ustawy o systemie oświaty. (dowód: akta kontroli str. 111)

Wysokość stypendium motywacyjnego w poszczególnych semestrach określał w porozumieniu z Wójtem Gminy Dyrektor Szkoły. Decyzje o przyznaniu danego stypendium podejmowano po zasięgnięciu opinii Komisji stypendialnej, Rady pedagogicznej i w porozumieniu z Wójtem Gminy Suwałki, tj. z zachowaniem art. 90g ust. 10 ustawy o systemie oświaty. Wysokość stypendiów za lata za szkolne 2011/2012 i 2012/2013 określono na 100 zł, a za I semestr roku szkolnego 2013/2014 – 150 zł. Nie przekraczała ona limitu wprowadzonego w art. 90g ust. 10 ustawy o systemie oświaty tj. dwukrotności kwoty określonej w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁶. (dowód: akta kontroli str. 33-37, 56-75)

Decyzje w sprawie określenia wysokości stypendiów motywacyjnych Dyrektor Szkoły podejmował:

- za I i II semestr roku szkolnego 2011/2012 oraz za I semestr roku szkolnego 2012/2013 – przed rozpoczęciem składania wniosków przez wychowawców do Komisji stypendialnej, tj. 20.01.2012 r., 29.08.2012 r. i 15.01.2013 r. (składanie wniosków rozpoczęło się od 1 do 17 dni później),
- za II semestr roku szkolnego 2012/2013 i I semestr roku szkolnego 2013/2014 – w dniu rozpoczęcia składania wniosków lub po ich złożeniu, tj. w dniach 02.09.2013 r. i 10.02.2014 r. (dowód: akta kontroli str. 33-37)

Jak wyjaśniła Pani Helena Balonis, Dyrektor Szkoły w czasie wydania powyższych decyzji „w latach szkolnych 2011/2012 oraz 2012/2013 (w I semestrze) przyjętą praktyką było wystosowanie pisma do Wójta Gminy Suwałki o zaopiniowanie wysokości stypendium motywacyjnego przed złożeniem wniosków przez wychowawców, ze względu na zagwarantowanie istnienia środków finansowych przyznanych w budżecie szkoły”. (dowód: akta kontroli str. 97-98)

Komisje stypendialne wytypowały do przyznania stypendiów za wyniki w nauce wszystkich 53 kandydatów, zgłoszonych przez wychowawców klas w latach szkolnych 2011/2012 - 2012/2013. (dowód: akta kontroli str. 44-49)

Wszystkim wytypowanym uczniom przyznano i wypłacono 53 stypendia w wysokości zgodnej z uprzednią decyzją Dyrektora Szkoły o wysokości stypendium w danym semestrze (po 100,00 zł), tj. na łączną kwotę 5.300 zł:

- za I semestr roku szkolnego 2011/2012 w dniu 07.02.2012 r. stypendium przyznano 14 uczniom i wypłacono (łącznie 1.400 zł) 10.02.2012 r.,
- za II semestr tego roku szkolnego w dniu 10.09.2012 r. stypendium przyznano 11 uczniom i wypłacono (łącznie 1.100 zł) 20.09.2012 r.,
- za I semestr roku szkolnego 2012/2013 w dniu 16.01.2013 r. stypendium przyznano 15 uczniom i wypłacono (łącznie 1.500 zł) 6.02.2013 r.,
- za II semestr tego roku szkolnego w dniu 02.09.2013 r. stypendium przyznano 13 uczniom i wypłacono (łącznie 1.300 zł) 17.09.2013 r.

Nie stwierdzono przypadków przyznania stypendiów motywacyjnych uczniom klasy VI za wyniki osiągnięte w II semestrze ani uczniom, którzy otrzymali z zachowania ocenę poprawną, a także wypłacania stypendiów dwa razy w semestrze. Zrealizowano tym samym sformułowany po kontroli P/10/074 „Wykorzystanie środków publicznych na pomoc materialną dla uczniów” wniosek Najwyższej Izby Kontroli o przyznawanie i wypłacanie

⁶ Dz. U. z 2013 r. poz. 1456 ze zm. Zgodnie z art. 18 i 19 powołanej ustawy, wysokość świadczeń rodzinnych podlega weryfikacji co 3 lata, a wysokość zweryfikowanych świadczeń, obowiązująca po 31 października 2009 r. została określona w rozporządzeniach Rady Ministrów, wydanych na podstawie art. 19 ust. 4 ww. ustawy.

stypendiów motywacyjnych zgodnie z art. 90g ust. 2 i 9 ustawy o systemie oświaty.
(dowód: akta kontroli str. 87-91, 106)

W kontrolowanym okresie w Szkole nie zawierano umów stypendialnych. Nie wystąpiły ponadto przypadki zwrotu stypendium (sytuacji takiej nie przewidziano także w Regulaminie przyznawania stypendium motywacyjnego).
(dowód: akta kontroli str. 110)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przyznawanie i wypłacanie uczniom stypendiów motywacyjnych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Białystok, dnia 14 marca 2014 r.

Kontroler
Mariusz Lenkiewicz
inspektor kontroli państwowej

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up. p.o. WICEDYREKTORA
Agata Ciupa

.....
podpis

.....
podpis